

Висновки. Нинішні економічні, політичні та національно-духовні реалії, які визначають Україну як незалежну державу, актуалізували проблему забезпечення якісно нового загальнокультурного рівня майбутнього вчителя. Розмаїття форм сучасних міжнародних відносин, утворення їх нових різновидів на основі пріоритету загальнолюдських цінностей і традицій зумовлює зміну застарілих підходів до багатьох чинників і вимірів професійного розвитку особистості майбутнього вчителя, вимагає зосередження уваги на загальнокультурній специфіці процесу навчання й освіти.

Література

1. Державна національна програма “Освіта” – Україна XXI століття. – К. : Райдуга, 1994.
2. Емельянова И.Н. Ценности современного общества в содержании университетского образования / И.Н. Емельянова // Высшее образование сегодня. – 2007. – № 1. – С. 15–18.
3. Крылова Н.Б. Культурология образования / Culturology of education / N.B. Krylova. – М. : Народное образование, 2000. – 272 с.
4. Куницкая Ю.И. Философско-теоретическое основание изучения педагогического профессионализма / Ю.И. Куницкая // Педагогика. – 2004. – № 6. – С. 21–25.
5. Мазур Н. Зміст професійної культури викладачі вищої школи / Н. Мазур // Рідна школа. – 2007. – № 4. – С. 12–14.
6. Національна доктрина розвитку освіти в Україні в XXI столітті // Бюлетень: Програма підтримки вироблення стратегії реформування освіти. – 2001. – № 1. – С. 13–22.
7. Первак В.І. 10-річний досвід Київського медичного інституту УАНМ по формуванню особистості студента / В.І. Первак // Актуальні проблеми формування особистості студента – майбутнього лікаря : матеріали ювілейної науково-практичної конференції МІ УАНМ. – К., 2002.
8. Семиченко В.А. Пути повышения изучения психологи / В.А. Семиченко. – К. : Магістр-S, 1997. – 124 с.

ТЕРНАВСЬКА Л.М.

ФОРМУВАННЯ ІНШОМОВНОЇ КУЛЬТУРИ ФАХІВЦЯ В УМОВАХ ІНФОРМАТИЗАЦІЇ СОЦІУМУ

Система освіти стрімко розвивається завдяки тому, що адаптація людини в сучасному інформаційному суспільстві вимагає зміни її мети, завдань і змісту. В останні роки помітно зросла кількість праць, які переймаються дослідженням проблеми підвищення ефективності навчально-виховного процесу на засадах використання інформаційно-комунікаційних технологій у вищому навчальному закладі.

Дидактичний процес складають спеціальні мультимедійні комп'ютерні навчальні програми, довідково-інформаційні посібники, тренажери, комп'ютерні підручники, Інтернет, електронна пошта. Як наслідок цього, інтенсивний обмін науково-технічною інформацією із зарубіжними країнами, міжнародна співпраця в різних галузях науки, освіти, культури, соціально-політичний та економічний розвиток нашого суспільства на сучасному етапі, з одного боку, й інтенсивна комп'ютеризація та інформатизація багатьох сфер діяльності людини – з іншого, вимагають від вищої школи підготовки фахівців практично всіх галузей знань, які б володіли іноземними мовами та інформаційними технологіями.

Необхідність вирішення завдань оптимізації та інтенсифікації процесу підготовки фахівців іноземних мов стимулює науковий пошук шляхів розв'язання цієї проблеми. Проведені наукові дослідження розкривають різні аспекти, пов'язані з впливом інформаційних технологій на процес формування іншомовної культури. Цій проблемі присвячені праці О. Крюкової, Е. Носенко, І. Серджова, О. Татрова, О. Полатта багатьох інших науковців.

Мета статті – розробити дидактичну модель формування іншомовної культури фахівця в сучасних умовах.

Аналіз науково-педагогічної літератури, діяльності навчальних закладів щодо формування іншомовної культури свідчить про те, що можливості засобів інформаційно-комунікаційних технологій (ЗІКТ) використовуються недостатньо й безсистемно. Це пояснюється низьким рівнем інформаційної культури викладача, нерозумінням можливостей ЗІКТ у формуванні іншомовної культури фахівця. Наслідком цього є неповна розробленість специфічних особливостей підготовки фахівців у вищій школі. Інша причина полягає в тому, що застосування інформаційних технологій у процесі вивчення іноземної мови має хаотичний, безсистемний, фрагментарний характер. Це й зумовлює такі суперечності.

По-перше, це суперечність між масовим, хаотичним упровадженням ЗІКТ у процес оволодіння іншомовною культурою в підготовці фахівців у ВНЗ та відсутністю психолого-педагогічної моделі її формування. По-друге, суперечність між нагальною потребою ВНЗ у застосуванні нових інформаційних технологій у вивченні іноземних мов і недостатнім рівнем підготовки фахівців. Отже, виникає проблема виявлення й аналізу організаційно-педагогічних умов, які б забезпечили ефективність формування в майбутніх фахівців іншомовної культури в умовах інформатизації суспільства.

Соціально-економічні зміни в суспільстві впливають на систему підготовки фахівців у ВНЗ, зокрема з іноземної мови, викликають необхідність її вдосконалення завдяки використанню засобів інформаційно-комунікаційних технологій. Для сучасної ситуації в суспільстві характерною є більша зацікавленість у вивченні іноземної мови, розвиток наукових досліджень для оптимізації процесу оволодіння нею. Це зумовлено кількома факторами. По-перше, це викликано потребами економічного розвитку країни: застосуванням прогресивних зарубіжних технологій; збільшенням зовнішньоекономічних зв'язків підприємств і організацій, створенням спільних підприємств; проведенням маркетингових досліджень. По-друге, пов'язане з інформатизацією суспільства: знання іноземної мови сприяє вирішенню як завдань навчання комп'ютерної грамотності, оволодінню електронною технікою та машинними мовами, так і залученню до інформаційної культури. По-третє, це пояснюється здійсненням завдань інтеграції української науки та освіти до світової системи. По-четверте, це зумовлене сучасною політичною ситуацією в країні, відкритістю кордонів, широкими можливостями залучення до загальнонародських цінностей світової культури. Отже, знання іншомовної культури стають необхідними в підготовці будь-якого фахівця у ВНЗ, а також однією з умов професійної компетентності.

Поняття іншомовної культури розглядають з позицій культурологічного підходу (А. Арнольдов, І. Ісаєв, А. Барабаншиков, О. Бондаревська, М. Віленьский, А. Колесова, В. Слассьонін, В. Тамарін та ін.). З огляду на нього самовизначення особистості визнають як самовизначення її в культурі мислення, дії, відчуттів, спілкування, поведінки. Такий підхід дає змогу нам трактувати формування (засвоєння) іншомовної культури як процес особистісного відкриття, створення світу культури в собі, розвитку ідей діалогу культур (М. Бахтін), коли відбувається індивідуальна, особистісна актуалізація закладеного змісту.

Поняття “іншомовна культура” найповніше розкрив Є. Пасов. Разом з ним ми сприймаємо як іншомовну культуру ту частину духовного багатства (культури), яку набуває людина в процесі комунікативного навчання іноземної мови в навчальному, пізнавальному, розвивальному й виховному аспектах.

У процесі формування іншомовної культури вирізняють окремі компоненти, які становлять єдину систему. Умовно їх поділяють на особистісний компонент, який складають мотиваційний, емоційно-вольовий, аксіологічний, когнітивний, етико-естетичний і операційний компоненти, як основу практичних знань і вмінь, що має інформативну, інструментальну та предметну складові. Наскрізною структурою для цих компонентів є система метазнань, тобто інформаційна культура (рис. 1).

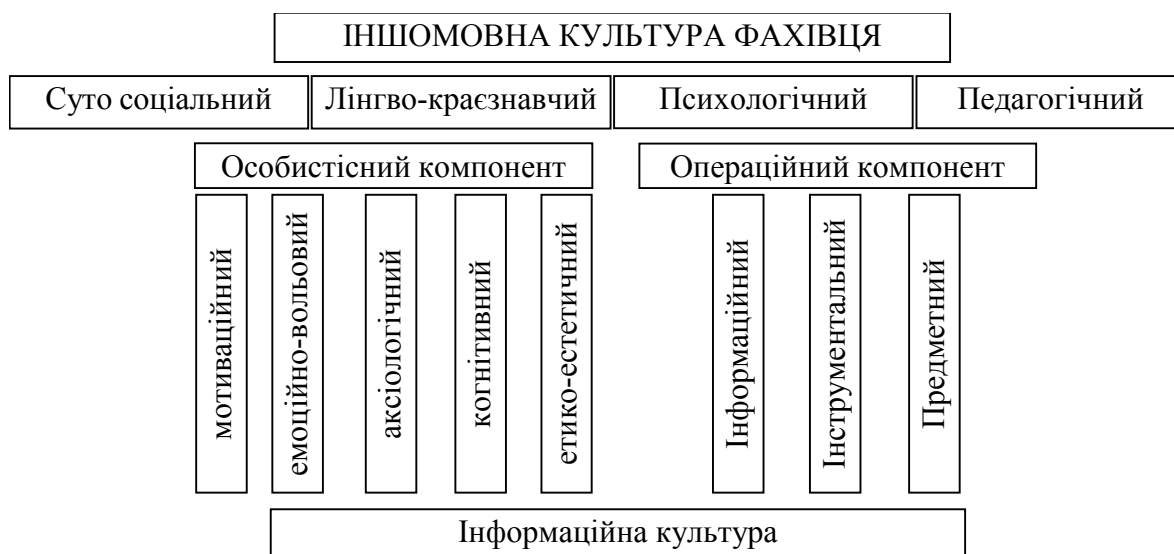

Рис. 1. Взаємозв'язок компонентів іншомовної культури з інформаційною культурою фахівця

В умовах інформатизації суспільства зростає роль інформаційних технологій в оволодінні іншомовною культурою. Аналіз вітчизняного та зарубіжного досвіду застосування ЗІКТ у навчанні свідчить про те, що інформаційно-комунікаційні технології виконують свої функції в процесі формування іншомовної культури фахівця і сприяють: зростанню ефективності та інтенсифікації навчально-виховного процесу, спрямованого на формування іншомовної культури; досягненню максимальної диференціації та індивідуалізації навчання з огляду на індивідуальні запити тих, хто навчається, а також рівня підготовки з орієнтацією на розвиток потреб у самостійному набутті знань і

вмінь у галузі іншомовної культури; формуванню навичок самонавчання; скороченню часу на вивчення окремих курсів, не зашкоджуючи якості засвоєння; формуванню комунікативних якостей, культури спілкування; формуванню логічного способу мислення; посиленню мотивації навчання; забезпеченню оптимального збігу форм і методів навчання, що активізують практичну діяльність у нових умовах; формуванню навичок дослідницької діяльності; формуванню інформаційної культури; збільшенню можливостей щодо сприйняття та переробки інформації; уникненню політичних, економічних та інших соціальних бар'єрів, які заважають поширенню інформації. Реалізація функціональних можливостей ЗІКТ сприяє формуванню та розвитку особистісного та операційного компонентів іншомовної культури фахівця.

Організаційно-педагогічні умови формування іншомовної культури фахівця ми подали в моделі (рис. 2).

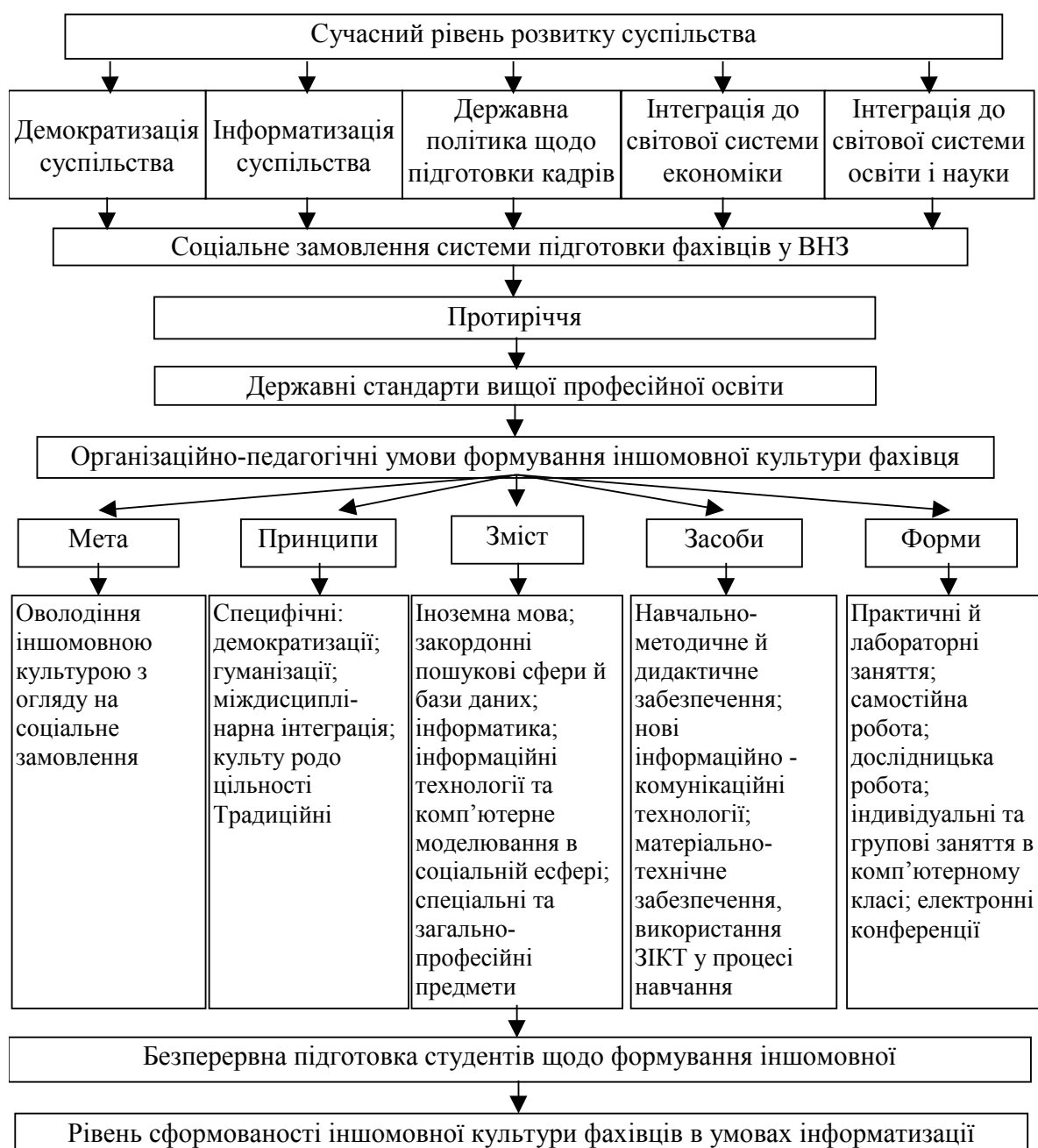

Рис. 2. Модель формування іншомовної культури фахівців в умовах інформатизації

Запропонована нами модель не може бути єдиною. На її основі мажуть бути побудовані конкретні навчальні плани схожих спеціальностей різних вищих навчальних закладів з урахуванням місцевих умов і наявних ресурсів.

Висновки. Отже, можемо зробити висновок про те, що, по-перше, дисципліни, які сприяють формуванню іншомовної культури, мають бути професійно зорієнтовані. По-друге, через об'єктивну необхідність використання ЗІКТ у процесі оволодіння іншомовною культурою, а також динамічність програмних складових комп'ютерних технологій необхідна забезпечити неперервну підготовку в галузі інформатики. По-третє, зміст підготовки фахівця у ВНЗ, зважаючи на формування в нього іншомовної культури, має містити такі компоненти: дисципліни, завдяки яким ті, хто навчаються, опановують іншомовну культуру; дисципліни, які сприяють оволодінню інформаційними технологіями; спеціальні та загальнопрофесійні дисципліни.

Література

1. Бондаревская О.В. Педагогическая культура как общественная и личная ценность / О.В. Бондаревская // Педагогика. – 1999. – № 3. – С. 34–37.
2. Вдовина Е.К. Развитие потребности взрослых в гуманитарной культуре в процессе освоения иностранного языка : автореф. дис. на соискание ученой степени канд. пед. наук : 13.00.01 / Е.К. Вдовина. – СПб., 1999. – 22 с.
3. Исаев И.Ф. Профессионально-педагогическая культура преподавателя высшей школы: воспитательный аспект : учеб. пособ. / И.Ф. Исаев. – М. ; Белгород : Везелице, 1992. – 102 с.
4. Слостенин В.А. Теоретико-методологические основы исследования проблемы формирования социальной активности личности учителя / В.А. Слостенин, В.Е. Тамарина, Д.С. Яковлева // Формирование социальной активности личности учителя : сб. науч. трудов. – М. : МГПИ, 1993. – С. 3–17.

ТОКАРЄВА А.В.

АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ВИКОРИСТАННЯ ОНЛАЙНОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ У ПРАКТИЦІ ВИКЛАДАННЯ ІНОЗЕМНИХ МОВ

Перша декада ХХІ ст. – це час розвитку та значних змін у викладанні іноземних мов. Питання глобалізації, зростання впливу Інтернету як засобу комунікації й самовираження, спірні погляди на роль англійської мови як світової, сучасні дискусії навколо “зіткнення цивілізацій” мають великий вплив на місце та вибір шляхів вивчення іноземних мов.

Останніми роками в методиці викладання відбувається перехід від парадигми розвитку “комунікативної компетенції” учнів до розвитку їх “міжкультурної компетенції”. Цілі навчання іноземних мов також значно змінюються. Наприклад, Загальноєвропейські рекомендації з мовної освіти (The Common European Framework of Reference for Languages), які зараз широко використовуються як спільна основа для побудови мовних програм, підручників та іспитів у багатьох європейських країнах, головним завданням висувають розвиток умінь учнів користуватися лінгвістичними й комунікативними навичками в різних ситуаціях спілкування, різними мо-